

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 184/14

Λουξεμβούργο, 18 Δεκεμβρίου 2014

Απόφαση στην υπόθεση C-449/13
CA Consumer Finance SA κατά Ingrid Bakkaus κ.λπ.

Απόκειται στον πιστωτικό φορέα να αποδείξει ότι εκπλήρωσε τις προσυμβατικές υποχρεώσεις του περί παροχής πληροφοριών και ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας του δανειολήπτη

Η αρχή της αποτελεσματικότητας θίγεται αν ο καταναλωτής φέρει το βάρος αποδείξεως της μη εκπληρώσεως των υποχρεώσεων του πιστωτικού φορέα

Οδηγία της Ένωσης¹ επιβάλλει στον πιστωτικό φορέα υποχρεώσεις παροχής πληροφοριών και διευκρινίσεων ούτως ώστε ο δανειολήπτης να μπορεί να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση σχετικά με τη σύναψη συμβάσεως πιστώσεως. Υποχρεώνει επίσης τον πιστωτικό φορέα να παράσχει στους καταναλωτές έντυπο τυποποιημένων ευρωπαϊκών πληροφοριών και να ελέγχει την πιστοληπτική ικανότητα του καταναλωτή.

Στη Γαλλία, στο πλαίσιο δύο ένδικων διαφορών, πολλά άτομα περιήλθαν σε αδυναμία καταβολής των μηνιαίων δόσεων της αντίστοιχης συμβάσεως δανείου τους, οπότε η τράπεζα ζήτησε την άμεση καταβολή των δανεισθέντων ποσών, πλέον τόκων. Το γαλλικό δικαστήριο, επιληφθέν να αποφανθεί επί της αιτήσεως αυτής, κρίνει ότι η τράπεζα δεν είναι σε θέση να προσκομίσει το έντυπο των τυποποιημένων ευρωπαϊκών πληροφοριών, ούτε κανένα άλλο έγγραφο που να αποδεικνύει ότι εκπλήρωσε το καθήκον της παροχής διευκρινίσεων. Στη μία από τις περιπτώσεις αυτές, η σύμβαση δανείου περιλαμβάνει πάντως τυποποιημένη ρήτρα με την οποία ο δανειολήπτης αναγνωρίζει ότι παρέλαβε το έντυπο και έλαβε γνώση αυτού. Το γαλλικό δικαστήριο κρίνει ότι η ρήτρα αυτή μπορεί να δημιουργήσει πρόβλημα αν έχει ως αποτέλεσμα την αντιστροφή του βάρους αποδείξεως εις βάρος του καταναλωτή. Κρίνει ότι το εν λόγω είδος ρήτρας μπορεί, επομένως, να καταστήσει αδύνατη την άσκηση του δικαιώματος του καταναλωτή να αμφισβητήσει την πλήρη εκτέλεση των υποχρεώσεων του πιστωτικού φορέα.

Όσον αφορά την υποχρέωση ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας, το γαλλικό δικαστήριο κρίνει ότι, στην άλλη περίπτωση, ο δανειολήπτης δεν προσκόμισε στην τράπεζα δικαιολογητικά έγγραφα της οικονομικής του καταστάσεως. Συνεπώς, διερωτάται αν ο έλεγχος της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή μπορεί να πραγματοποιείται μόνον βάσει των δηλωθεισών από τον καταναλωτή πληροφοριών, χωρίς ουσιαστικό έλεγχο των πληροφοριών αυτών βάσει άλλων στοιχείων. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης αν μπορεί να θεωρηθεί ότι το καθήκον παροχής διευκρινίσεων και βοήθειας εκπληρούται στην περίπτωση κατά την οποία ο πιστωτικός φορέας δεν έχει προηγουμένως ελέγξει τις ανάγκες του καταναλωτή.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η οδηγία δεν αναφέρει σε ποιον απόκειται να αποδείξει ότι ο πιστωτικός φορέας εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του περί παροχής πληροφοριών και ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας, οπότε το ζήτημα αυτό εξαρτάται από την εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους. Συναφώς, δεν πρέπει οι κανόνες του εθνικού δικαίου να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από αυτούς που διέπουν παρεμφερείς καταστάσεις εσωτερικής φύσεως (αρχή της ισοδυναμίας) και να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που χορηγεί η οδηγία (αρχή της αποτελεσματικότητας).

¹ Οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 133, σ. 66, και διορθωτικά ΕΕ 2009, L 207, σ. 14, ΕΕ 2010, L 199, σ. 40, και ΕΕ 2011, L 234, σ. 46).

Μολονότι το Δικαστήριο δεν έχει καμία αμφιβολία όσον αφορά την εν προκειμένω τήρηση της αρχής της ισοδυναμίας, κρίνει ότι **η αρχή της αποτελεσματικότητας θίγεται αν ο καταναλωτής φέρει το βάρος αποδείξεως της μη εκπληρώσεως των υποχρεώσεων του πιστωτικού φορέα**. Συγκεκριμένα, ο καταναλωτής δεν έχει στη διάθεσή του μέσα βάσει των οποίων μπορεί να αποδείξει ότι ο πιστωτικός φορέας δεν του προσκόμισε τις απαιτούμενες πληροφορίες και δεν ήλεγξε την πιστοληπτική του ικανότητα. Αντιστρόφως, η αρχή της αποτελεσματικότητας διασφαλίζεται όταν ο πιστωτικός φορέας υποχρεούται να δικαιολογήσει ενώπιον του δικαστηρίου την ορθή εκπλήρωση των προσυμβατικών του υποχρεώσεων: ο επιμελής πιστωτικός φορέας πρέπει να έχει πράγματι επίγνωση της ανάγκης συλλογής και διατηρήσεως των αποδείξεων της εκπληρώσεως των υποχρεώσεων του περί παροχής πληροφοριών και διευκρινίσεων.

Η τυποποιημένη ρήτρα που περιλαμβάνεται στη μία από τις επίμαχες συμβάσεις δεν μπορεί να παρέχει στον πιστωτικό φορέα τη δυνατότητα παρακάμψεως των υποχρεώσεών του. Επομένως, η εν λόγω τυποποιημένη ρήτρα αποτελεί στοιχείο το οποίο ο πιστωτικός φορέας πρέπει να τεκμηριώσει με ένα ή περισσότερα λυσιτελή αποδεικτικά στοιχεία. Εξάλλου, ο καταναλωτής πρέπει να είναι πάντοτε σε θέση να προβάλλει ότι δεν έλαβε το έντυπο αυτό ή ότι, με το εν λόγω έντυπο, ο πιστωτικός φορέας δεν εκπληρώνει τις προσυμβατικές υποχρεώσεις του. Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, αν η εν λόγω τυποποιημένη ρήτρα συνεπάγεται την εκ μέρους του καταναλωτή αναγνώριση της πλήρους και ορθής εκπληρώσεως των προσυμβατικών υποχρεώσεων του πιστωτικού φορέα, συνεπιφέρει αντιστροφή του βάρους αποδείξεως δυνάμενη να διακυβεύσει την αποτελεσματικότητα των αναγνωριζόμενων με την οδηγία δικαιωμάτων.

Όσον αφορά το ζήτημα αν ο έλεγχος της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή μπορεί να πραγματοποιείται μόνον βάσει των δηλωθεισών από τον καταναλωτή πληροφοριών, χωρίς ουσιαστικό έλεγχο των πληροφοριών αυτών βάσει άλλων στοιχείων, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **η οδηγία παρέχει περιθώριο εκτιμήσεως στον πιστωτικό φορέα για να καθορίσει αν οι πληροφορίες τις οποίες έχει στη διάθεσή του αρκούν για να πιστοποιήσουν την πιστοληπτική ικανότητα του καταναλωτή και αν πρέπει να τις εκτιμήσει μέσω άλλων στοιχείων.** Επομένως, ο πιστωτικός φορέας μπορεί, σε συνάρτηση με τις ίδιες περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως, είτε να ικανοποιείται από τις πληροφορίες που του προσκόμισε ο καταναλωτής, είτε να κρίνει ότι πρέπει να τις επιβεβαιώσει (επομένως δεν επιβάλλεται να ελέγχονται συστηματικώς οι προσκομισθείσες από τον καταναλωτή πληροφορίες), δεδομένου ότι μη τεκμηριωμένες απλές δηλώσεις του καταναλωτή δεν μπορούν, καθεαυτές, να χαρακτηρισθούν ως επαρκείς αν δεν συνοδεύονται από δικαιολογητικά στοιχεία.

Περαιτέρω, δεν προκύπτει από την οδηγία ότι η εκτίμηση της οικονομικής καταστάσεως και των αναγκών του καταναλωτή πρέπει να ολοκληρωθεί πριν από την παροχή επαρκών εξηγήσεων. Κατ' αρχήν, δεν υφίσταται σχέση μεταξύ των δύο αυτών προσυμβατικών υποχρεώσεων. **Συνεπώς, ο πιστωτικός φορέας είναι σε θέση να δώσει στον καταναλωτή εξηγήσεις, χωρίς να υποχρεούται να ελέγξει, εκ των προτέρων, την πιστοληπτική ικανότητά του.** Εντούτοις, ο πιστωτικός φορέας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον έλεγχο της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή, καθόσον ο έλεγχος αυτός απαιτεί προσαρμογή των παρεχομένων εξηγήσεων.

Τέλος, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι οι υποχρεώσεις περί παροχής πληροφοριών πρέπει, λόγω του προσυμβατικού χαρακτήρα τους, να πληρούνται πριν από την υπογραφή της συμβάσεως δανείου, δεδομένου ότι **οι εξηγήσεις δεν πρέπει οπωσδήποτε να παρέχονται σε συγκεκριμένο έγγραφο, αλλά μπορούν να δοθούν προφορικώς κατά τη διάρκεια συνομιλίας.** Ωστόσο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο τύπος υπό τον οποίο πρέπει να παρασχεθούν στον καταναλωτή οι εξηγήσεις εμπίπτει στο εθνικό δίκαιο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106